

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

ЗАТВЕРДЖЕНО
Агробіологічний факультет

«10» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОВОЧІВНИЦТВО»

Галузь знань **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Спеціальність **203 «Садівництво, плодощовівництво та виноградарство»**

Освітньо-професійна програма **Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство**

Факультет Агробіологічний

**Розробники: Бобось Ірина Макарівна, доцент, к.с.-г. н., доцент;
Комар Олександр Олександрович, доцент, к.с.-г. н.**

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна присвячена вивченню біологічних основ овочевих культур; способів їхнього розмноження; особливостей підготовки та удобрення ґрунту, способів і строків сівби; вирощування розсади для відкритого ґрунту; загальних прийомів догляду за рослинами та способів збирання врожаю. На основі державних стандартів розробляються сучасні технології вирощування овочевих культур з метою їхнього впровадження у виробництво для одержання високоякісної товарної, екологічно допустимої овочевої продукції з мінімальними затратами праці й коштів. Висвітлюються народногосподарське значення й використання овочевих культур; елементи технології вирощування високоякісного товарного врожаю овочевих культур; управління системою захисту рослин від бур'янів, шкідників і хвороб; збір врожаю та первинна післязбиральна доробка продукції.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	203 «Садівництво, плодовоовочівництво та виноградарство»	
Освітня програма	Садівництво, плодовоовочівництво та виноградарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	300	
Кількість кредитів ECTS	10	
Кількість змістових модулів	2 (4 семестр)/3 (5 семестр)	
Курсова робота (5 семестр)	1	
Форма контролю	екзамен (4 семестр)/екзамен (5 семестр)	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2,3	4
Семестр	4,5	8
Лекційні заняття	90 год.	22 год.
Практичні, семінарські заняття	0 год.	24 год.
Лабораторні заняття	105 год.	0 год.
Самостійна робота	105 год.	254 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	7 год (4 семестр) 6 год (5 семестр)	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: формування у майбутніх фахівців системних знань, вмінь та розуміння концептуальних основ біологічних особливостей овочевих культур, їхнього відношення до умов навколишнього середовища та виробництва високоякісної товарної овочевої продукції для різних напрямів споживання.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- **загальні компетентності (ЗК):** ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **спеціальні (фахові) компетентності (СК):** СК 3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом. СК 10. Здатність застосовувати практичні вміння із вирощування видового і сортового різноманіття овочевих і плодових культур для різного цільового використання.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														
Біологічні особливості та розмноження овочевих культур														
Тема 1. Народногосподарське значення овочів. Стан і перспективи розвитку овочівництва в Україні	1-2	16	5	0	6	0	5	18	2	0	0	0	16	
Тема 2. Біологічні	2-4	18	5	0	8	0	5	18	0	2	0	0	16	

особливості овочевих культур та їх відношення до умов зовнішнього середовища													
Тема 3. Розмноження овочевих культур	4-5	18	5	0	8	0	5	18	0	2	0	0	16
Тема 4. Сівба насіння і висаджування розсади	6-7	18	5	0	8	0	5	20	2	2	0	0	16
Разом за змістовим модулем 1	70		20	0	30	0	20	74	4	6	0	0	64
Змістовий модуль 2. Загальні прийоми підготовки ґрунту та догляду за рослинами. Технологія вирощування овочевих культур групи капуст													
Тема 5. Способи підготовки ґрунту та удобрення	8-9	16	5	0	6	0	5	12	0	0	0	0	12
Тема 6. Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю овочевих культур	10-11	16	5	0	6	0	5	14	2	0	0	0	12
Тема 7. Захист овочевих культур від шкочочинних об'єктів.	11-13	16	5	0	6	0	5	12	0	0	0	0	12
Тема 8. Дворічні овочеві культури групи капустяних	13-14	16	5	0	6	0	5	16	2	2	0	0	12
Тема 9. Однорічні капустяні культури	14-15	16	5	0	6	0	5	16	2	2	0	0	12
Разом за змістовим модулем 2	80		25	0	30	0	25	70	6	4	0	0	60
Усього годин	150		45	0	60	0	45	144	10	10	0	0	124

5 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Значення та технологія вирощування плодкових овочевих культур													
Тема 1. Значення та технологія вирощування помідора	1-2	10	3	0	3	0	4	12	2	0	0	0	10

Тема 2. Значення та технологія вирощування овочевих культур родини Пасльонові	2-3	10	3	0	3	0	4	12	0	2	0	0	10
Тема 3. Народногосподарське значення та технологія вирощування овочевих культур родини Гарбузові	3-4	10	3	0	3	0	4	12	2	0	0	0	10
Тема 4. Значення та технологія вирощування бобових овочевих культур	4-5	10	3	0	3	0	4	11	0	1	0	0	10
Тема 5. Значення та особливості вирощування кукурудзи цукрової	5-6	10	3	0	3	0	4	11	0	1	0	0	10
Разом за змістовим модулем 1	50		15	0	15	0	20	58	4	4	0	0	50
Змістовий модуль 2.													
Значення та технологія вирощування коренеплодів													
Тема 6. Сучасні технології вирощування моркви	6-7	13	4	0	4	0	5	12	1	1	0	0	10
Тема 7. Сучасні технології вирощування коренеплодів родини Селерові	7-8	13	4	0	4	0	5	12	1	1	0	0	10
Тема 8. Сучасні технології вирощування буряка столового	8-9	13	4	0	4	0	5	12	1	1	0	0	10
Тема 9. Сучасні технології вирощування коренеплодів родини Капустяні	9-10	11	3	0	3	0	5	12	1	1	0	0	10
Разом за змістовим модулем 2	50		15	0	15	0	20	48	4	4	0	0	40
Змістовий модуль 3.													
Значення та технологія вирощування цибулинних, зеленних і багаторічних культур													
Тема 10. Сучасні технології вирощування цибулі ріпчастої	10-11	9	3	0	3	0	4	11	2	1	0	0	8
Тема 11. Дворічні цибулинні культури	11-12	9	3	0	3	0	4	10	0	2	0	0	8

Тема 12. Значення та технологія вирощування часнику	12-13	9	3	0	3	0	4	11	2	1	0	0	8
Тема 13. Зеленні овочеві культури	13-14	9	3	0	3	0	4	9	0	1	0	0	8
Тема 14. Багаторічні овочеві культури	14-15	9	3	0	3	0	4	9	0	1	0	0	8
Разом за змістовим модулем 3	50		15	0	15	0	20	50	4	6	0	0	40
Усього годин	150		45	0	45	0	60	156	12	14	0	0	130
Курсова робота з овочівництва	30		0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0
Усього годин	30		0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4 семестр		
1	Народногосподарське значення овочів. Стан і перспективи розвитку овочівництва в Україні	5
2	Біологічні особливості овочевих культур та їх відношення до умов зовнішнього середовища	5
3	Розмноження овочевих культур	5
4	Сівба насіння і висаджування розсади	5
5	Способи підготовки ґрунту та удобрення	5
6	Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю овочевих культур	5
7	Захист овочевих культур від шкочочинних об'єктів	5
8	Дворічні овочеві культури групи капустяних	5
9	Однорічні капустяні культури	5
5 семестр		
10	Значення та технологія вирощування помідора	3
11	Значення та технологія вирощування овочевих культур родини Пасльонові	3
12	Народногосподарське значення та технологія вирощування овочевих культур родини Гарбузові	3
13	Значення та технологія вирощування бобових овочевих культур	3
14	Значення та особливості вирощування кукурудзи цукрової	3
15	Сучасні технології вирощування моркви	4
16	Сучасні технології вирощування коренеплодів родини Селерові	4
17	Сучасні технології вирощування буряка столового	4
18	Сучасні технології вирощування коренеплодів родини Капустяні	3

19	Сучасні технології вирощування цибулі ріпчастої	3
20	Дворічні цибулинні культури	3
21	Значення та технологія вирощування часнику	3
22	Зеленні овочеві культури	3
23	Багаторічні овочеві культури	3

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4 семестр		
1	Класифікація овочевих культур	8
2	Умови зовнішнього середовища для росту і розвитку овочевих рослин і способи їх оптимізації	6
3	Опис морфологічних ознак насіння овочевих культур та виготовлення гербарію насіння	6
4	Визначення площі живлення, густоти рослин, норми висіву овочевих культур	6
5	Розрахунки потреби господарства в розсаді	6
6	Посівні якості насіння овочевих рослин	6
7	Визначення сходів овочевих культур за сім'ядольними листками та першим справжнім листком	6
8	Розробка схем чергування овочевих культур	3
9	Розрахунки норм добрив під овочеві рослини у відкритому ґрунті	3
10	Овочеві культури групи Капуст	10
5 семестр		
11	Походження культур родини Пасльонові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	5
12	Походження культур родини Гарбузові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги їх до умов зовнішнього середовища. Сорти овочевих культур родини Гарбузові	5
13	Походження культур родини Бобові, Злакові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	5
14	Походження коренеплідних культур родини Селерові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	5
15	Біологічні особливості та вимоги до умов зовнішнього середовища буряка столового. Сорти і гібриди	5
16	Походження коренеплідних культур родини Капустяні. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	5
17	Біологічні особливості та вимоги до умов зовнішнього середовища цибулі ріпчастої та часнику. Різновидності цибулі ріпчастої. Сорти і гібриди	5
18	Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища зеленних овочевих культур. Сорти і гібриди	5
19	Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища багаторічних овочевих культур. Сорти	5

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4 семестр		
1	Агробіологічна класифікація овочевих культур	24
2	Вивчити вимоги овочевих культур до елементів живлення	20
3	Вивчити будову насіння і плодів овочевих культур	20
4	Вивчити законодавчу базу визначення сортових і посівних якостей насіння овочевих культур	20
5	Розробити технологічну схему вирощування дворічних овочевих культур родини Капустяні у відкритому ґрунті.	20
6	Розробити технологічну схему вирощування однорічних овочевих культур родини Капустяні у відкритому ґрунті	20
5 семестр		
7	Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур родини Пасльонові у відкритому ґрунті	20
8	Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур родини Гарбузові у відкритому ґрунті	10
9	Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур родини Бобові та Тонконогові у відкритому ґрунті	20
10	Розробити технологічну схему вирощування коренеплідних овочевих культур родини Селерові у відкритому ґрунті	20
11	Розробити технологічну схему вирощування коренеплідних овочевих культур родини Лободова та Капустяні у відкритому ґрунті	20
12	Розробити технологічну схему вирощування цибулинних овочевих культур у відкритому ґрунті	10
13	Розробити технологічну схему вирощування часнику у відкритому ґрунті	10
14	Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур групи зеленних у відкритому ґрунті	10
15	Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур групи багаторічні у відкритому ґрунті	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування – написання модульних робіт;
- співбесіда;
- захист розрахункових та практичних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату, підготовка презентацій);
- метод проблемного навчання;
- метод практично-орієнтованого навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи;
- метод змішаного навчання.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
1	2	3
4 семестр		
Змістовий модуль 1.		
Біологічні особливості та розмноження овочевих культур		
Л.р. 1. Класифікація овочевих культур	ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.	10
Л.р. 2. Умови зовнішнього середовища для росту і розвитку овочевих рослин і способи їх оптимізації		10
Л.р. 3. Опис морфологічних ознак насіння овочевих культур та виготовлення гербарію насіння		20
Л.р. 4. Визначення площі живлення, густоти рослин, норми висіву овочевих культур		20
Л.р. 5. Розрахунки потреби господарства в розсаді		10
Модульна контрольна робота 1		30
Разом за модулем 1		100
Змістовий модуль 2.		
Загальні прийоми підготовки ґрунту та догляду за рослинами. Технологія вирощування овочевих культур групи капуст		

Л.р. 6. Посівні якості насіння овочевих рослин	ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.	10
Л.р. 7. Визначення сходів овочевих культур за сім'ядольними листками та першим справжнім листком		10
Л.р. 8. Розробка схем чергування овочевих культур		10
Л.р. 9. Розрахунки норм добрив під овочеві рослини у відкритому ґрунті		10
Л.р. 10. Овочеві культури групи Капуст		10
Самостійна робота 1. Розробити технологічну схему вирощування однорічних, дворічних овочевих культур родини Капустяні у відкритому ґрунті.		20
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
5 семестр		
Змістовий модуль 1.		
Значення та технологія вирощування плодових овочевих культур		
Л.р. 1. Походження культур родини Пасльонові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.	20
Л.р. 2. Походження культур родини Гарбузові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги їх до умов зовнішнього середовища. Сорти овочевих культур родини Гарбузові		15
Л.р. 3. Походження культур родини Бобові, Злакові. Ботанічні та біологічні особливості,		15

вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди		
Самостійна робота 1. Розробити технологічну схему вирощування овочевих культур родини Пасльонові, Гарбузові, Бобові та Тонконогові у відкритому ґрунті		20
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Значення та технологія вирощування коренеплодів, цибулинних, зеленних і багаторічних культур		
Л.р. 4. Походження коренеплідних культур родини Селерові. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди	ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.	20
Л.р. 5. Біологічні особливості та вимоги до умов зовнішнього середовища буряка столового. Сорти і гібриди		15
Л.р. 6. Походження коренеплідних культур родини Капустяні. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища. Сорти і гібриди		20
Самостійна робота 2. Розробити технологічну схему вирощування коренеплідних овочевих культур родини Селерові, Лободова та Капустяні у відкритому ґрунті		15
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 2		100

Змістовий модуль 3. Значення та технологія вирощування цибулинних, зеленних і багаторічних культур		
Л.р. 7. Біологічні особливості та вимоги до умов зовнішнього середовища цибулі ріпчастої та часнику. Різновидності цибулі ріпчастої. Сорти і гібриди	ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог. ПРН 17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю. ПРН 18. Аналізувати та впроваджувати у виробництво сучасні досягнення із розширення різноманіття овочевих і плодових культур.	15
Л.р. 8. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища зеленних овочевих культур. Сорти і гібриди		20
Л.р. 9. Ботанічні та біологічні особливості, вимоги до умов зовнішнього середовища багаторічних овочевих культур. Сорти		20
Самостійна робота 2. Розробити технологічну схему вирощування цибулинних, зеленних та багаторічних овочевих культур у відкритому ґрунті		15
Модульна контрольна робота 3		30
Разом за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3)/3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Лабораторні й самостійні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Підготовлені презентації, реферати повинні відображати зміст теми, містити структурований, графічний(табличний) матеріал, мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Електронні навчальні курси навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: семестр 4 – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1487>; семестр 5 – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1463>
2. Бобось І.М., Федосій І.О., Сич З.Д., Комар О.О., Сєдова О.О. Овочівництво: навч. посібник. 2-е видання доповнене і перероблене. К.: НУБіП України, 2024. 349 с.
3. Олерографія: підручник / І.М. Бобось, З.Д. Сич, О.О. Комар – К.: ЦП «Компринт», 2022. – 721 с.
4. Бобось І.М., Комар О.О. Методичні рекомендації для виконання курсової роботи з дисципліни „Овочівництво”. – К.: ЦП «Компринт», 2020. – 68 с.
5. Бобось І.М., Комар О.О. Робочий зошит для навчальної практики з дисципліни «Овочівництво» для студентів II курсу агробіологічного факультету ОС «Бакалавр» зі спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство». – К.: ЦП «Компринт», 2025. – 77 с.
6. Бобось І.М., Комар О.О. Робоча програма навчальної практики з дисципліни «Овочівництво» для студентів II курсу агробіологічного факультету ОС «Бакалавр» зі спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство», 2025. – 20 с.
7. Бобось І.М., Комар О.О. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни „Овочівництво” для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство». – К.: ЦП «Компринт», 2023. – 71 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бобось І.М., Завадська О.В. Технології вирощування помідора для свіжого споживання, зберігання і переробки: [Монографія]. – К.: ЦП «Компринт», 2020. – 352 с.
2. Бобось І.М., Завадська О.В., Ілюк Н.А. Вплив біологічно активних речовин на продуктивність, якість свіжої і переробленої продукції цибулі та коренеплодів: [Монографія]. – К.: ФОП Ямчинський О.В., 2021. – 320 с.
3. Бобось І.М., Федосій І.О., Комар О.О. Пажитник: різноманіття, цілющі властивості та технології вирощування: [Монографія]. – К.: ФОП Ямчинський О.В., 2021. – 203 с.
4. Мельник О.В., Митенко І.М. Вирощування часнику озимого: рекомендації. Київ: Аграрна наука, 2020. – 52 с.
5. Державна цільова програма розвитку овочівництва на період до 2025 року / за наук. ред. Гадзала Я.М, Роїка М.В., Кондратенко П. В, Висоцького Т.М., Могильної О. М. Селекційне: ІОБ НААН, 2020. – 62 с.
6. Комплексна система заходів захисту цибулі ріпчастої та часнику від шкідників, хвороб і бур'янів / О.М. Могильна, О.І. Онищенко, С.О. Щербина, С.М. Даценко, О.М. Біленька, Д.В. Іванін. Вінниця: ТВОРИ, 2021. – 44 с.
7. Бобось І.М., Сич З.Д., Комар О.О. Вігна спаржева: вихідний колекційний матеріал і технології вирощування: Монографія. – К.: «ЦП «Компринт», 2023. – 223 с.
8. Бобось І.М., Завадська О.В., Ілюк Н.А. Технології вирощування перцю овочевого для свіжого споживання, зберігання і переробки: монографія. К: ЦП «Компринт», 2024. с. 287.

Інформаційні ресурси:

1. Agravery. Овочі [Електронний ресурс] режим доступу: <https://agravery.com/uk/posts/section/show/vegetables>
2. Каталог стандартів на с/г продукцію [Електронний ресурс] режим доступу: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?z=%D1%81%D1%83%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F&st=0&b=1>
3. Сільське господарство - статистична інформація (урожайність, посівна площа, валовий збір та ін.) [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Інформаційно-довідкова система "Сорт" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://sort.sops.gov.ua/search/search>
5. Інформаційно-довідкова система "Реєстр сортів" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://service.ukragroexpert.com.ua/>
6. Інститут овочівництва і баштанництва НААН [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.ovoch.com/index.html>

7. Світовий центр овочевих культур [Електронний ресурс] режим доступу:
<http://avrdc.org>
8. School of Integrative Plant Science [Електронний ресурс] режим доступу:
<http://plantscience.cals.cornell.edu>